

SUD PRAVDE EUROPSKE UNIJE

Mikulić, Anđelo

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Šibenik / Veleučilište u Šibeniku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:143:278526>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[VUS REPOSITORY - Repozitorij završnih radova
Veleučilišta u Šibeniku](#)

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

Andelo Mikulić

SUD PRAVDE EUROPSKE UNIJE

Završni rad

Šibenik, 2018.

VELEUČILIŠTE U ŠIBENIKU

UPRAVNI STUDIJ

PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ UPRAVNI STUDIJ

SUD PRAVDE EUROPSKE UNIJE

Završni rad

Kolegij: Upravni i pravni sustav EU

Mentor: dr.sc. Ljubo Runjić, v. pred.

Student: Anđelo Mikulić

Matični broj studenta:1219051283

Šibenik, 2018.

Sadržaj:

1. Uvod.....	1
2. Sud pravde Europske unije	3
2.1. Sud pravde Europske unije u pravnom poretku Unije.....	3
2.2. Organizacija Suda pravde Europske unije.....	4
3. Sastav i nadležnost pojedinog suda.....	5
3.1. Sud.....	5
3.1.1. Nezavisni odvjetnici	7
3.1.2. Tajništvo suda.....	7
3.2. Opći sud.....	8
4. Postupak pred Općim sudom	10
4.1. Postupak privremene pravne zaštite i Ubrzani postupak.....	10
5. Postupak pred Sudom	11
5.1 Sadržaj tužbe	12
5.2 Pravila o jeziku postupka i troškovi postupka.....	13
6. Posebni postupci	14
7. Prethodni postupak.....	15
8. Postupak protiv države članice zbog povrede prava Europske unije	16
9. Tužba za poništenje akta Europske unije	18
10. Tužba zbog propusta.....	20
11. Tužba protiv EU radi naknade štete	21
11.1. Ugovorna odgovornost EU za štetu.....	21
11.2. Izvanugovorna odgovornost EU za štetu.....	21
12. Postupak za davanje mišljenja.....	23
13. Razlika između Suda pravde Europske unije, Europskog revizorskog suda i Suda za ljudska prava	25
14. Zaključak	26
15. Literatura	28

Upravni odjel

Preddiplomski stručni studij Upravni studij

SUD PRAVDE EUROPSKE UNIJE

ANĐELO MIKULIĆ

Gornje Raštane, Mikulići 16, andelo.mikulic92@gmail.com

U radu se objašnjava pojam Suda pravde Europske unije odnosno njegova uloga u pravnom poretku Unije. S obzirom na njegovu važnu ulogu u ujednačenom tumačenju prava Europske Unije, u svim državama članicama analizira se njegova organizacija, sastav, nadležnosti i postupak pred istim. Sud Europske unije, čije je sjedište u Luxembourg, čine dva suda: Sud i Opći sud (osnovan 1988.). Službenički sud, osnovan 2004. je prestao sa svojim aktivnostima 1. rujna 2016. nakon što je prenio svoje ovlasti Općem sudu u kontekstu reforme ustroja sudova Unije. Glavna je zadaća Suda osiguravanje „poštovanja prava u tumačenju i primjeni Ugovora“. Kako bi kvalitetno obavljao svoju zadaću, Sudu su dodijeljene precizno definirane sudske nadležnosti koje on izvršava u okviru prethodnog postupka i različitih vrsta tužbi. U radu su dani primjeri tužbe za poništaj akata Europske unije, tužbe protiv Europske Unije radi naknade štete, postupak za davanje mišljenja i drugi.

(28stranica / 3 slika / 1 tablica / 6 literaturnih navoda / jezik izvornika: hrvatski)

Rad je pohranjen u: Knjižnici Veleučilišta u Šibeniku

Ključne riječi: Sud pravde Europske unije, Europska unija, nadležnost, postupak.

Mentor: dr. sc. Ljubo Runjić, v. pred.

Rad je prihvaćen za obranu: 06.06.2018.

Polytechnic of Sibenik

Final paper

Department of Administration

Professional Undergraduate Studies of Administratio

COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN UNION

Andelo Mikulić

Gornje Raštane, andelo.mikulic92@gmail.com

This graduation thesis describes the notion of The Court of Justice of the European Union, or precisely, its role in the legal order of the European Union. Considering its important role in a uniform interpretation of the rights of the European Union, all Member States analysis its organization, composition, jurisdiction and the procedure, due to the Court. The Court of Justice of the European Union, which has its seat in Luxembourg, consists of two courts: the Court of Justice and the General Court (created in 1988). The Civil Service Tribunal, established in 2004, ceased to operate on 1 September 2016 after its jurisdiction was transferred to the General Court in the context of the reform of the European Union's judicial structure. Its mission has been to ensure the law is observed „in the interpretation and application“ of the Traeties. To enable it properly to fulfil its task, the Court has been given clearly defined jurisdiction, which it exercises on references for preliminary rulings and in various categories of proceedings. Also, in this graduation thesis are represented examples of actions for annulment of European Union acts, actions against the European Union for compensation of damages, procedure for giving opinions, etc.

(28 pages / 3 figures / 1 tables / 6 references / original in Croatian language)

Paper deposited in: Library of Polytechnic in Sibenik

Keywords: Court of Justice of the European Union, European Union, jurisdiction, procedure.

Supervisor: Ph.D.Ljubo Runjić, Senior lecturer

Paper accepted: 06.06.2018

1. Uvod

U pravnom poretku Europske unije (EU), kao jedne od važnih svjetskih organizacija, djeluje i institucija koja se naziva Sud pravde Europske unije. Važnost ovog Suda te njegove glavne karakteristike rada navest će se kroz nekoliko poglavlja. U organizaciji Suda navodi se da nastanak i organizacija Suda pravde Europske unije može se pratiti od nastanka Europskog suda koji je osnovan Rimskim ugovorom (1957.) te nastankom Europske ekonomske zajednice i Euratom zajednice. Glavna zadaća Suda je osigurati ujednačenu primjenu europskog prava u svim državama članicama, štoviše, on rješava pravne sporove između nacionalnih vlada i institucija EU. Također, pojedinci, poduzeća ili organizacije mogu se obratiti Sudu kako bi pokrenuli postupci protiv neke od institucija EU ako smatraju da je povrijedila njihova prava. Sjedište Suda je u Luxembourgu, a čine dva suda: Sud i Opći sud (osnovan 1988.). Službenički sud, osnovan 2004. godine je prestao sa svojim aktivnostima 1. rujna 2016. godine nakon što je prenio svoje ovlasti Općem sudu u kontekstu reforme ustroja sudova EU. Suce imenuju sporazumno vlade država članica na mandat od šest godina. Sud čine 28 sudaca, a Opći sud 46 sudaca, ali će se taj broj povećati 2019. god. na 56 (po dva iz svake članice). Nadalje, u Sudu postoji jedanaest nezavisnih odvjetnika koji nepristrano i nezavisno podnose Sudu mišljenja o predmetima o kojima odlučuje.

Na čelu uprave suda je tajnik kojega imenuje Sud na šest godina. Kao čelna figura tajništva, tajnik je pod nadzorom predsjednika Suda zadužen za zaprimanje, upućivanje i čuvanje svih dokumenata te za dostavu. Sud Europske unije je višejezična institucija s obzirom na to da svaka država članica ima svoj jezik i poseban pravni sustav. Njegovo jezično uređenje jedinstveno je u odnosu na druge sudove u svijetu jer svaki od službenih jezika Europske unije može biti jezik postupka.

Kako bi kvalitetno obavljao svoju zadaću, Sudu su dodijeljene precizno definirane sudske nadležnosti, a u radu su izdvojene one najvažnije. U poglavlju o prethodnom postupku navodi se da se nacionalni sudovi članica mogu obratiti Sudu, a on može dati mišljenje o tumačenju ili valjanosti odredaba zajedničkih pravnih akata koje provode institucije Unije. Ako su takva pitanja u procesu pred nacionalnim sudom, Sud pravde može, a u nekim slučajevima i mora dati prethodno rješenje. Kroz svoju sudsku praksu za nacionalna tijela i sudove uveo je obvezu cjelovite primjene europskog prava. Postupak koji mu omogućuje

sudski nadzor zakonodavstva država članica i postupanje sukladno europskom pravu je tužba zbog povrede prava Europske unije. U okviru svoje nadležnosti Sud kroz tužbu za poništaj akata Europske unije izravno nadzire zakonodavstvo Unije. Tužbom zbog propusta i tužbom za naknadu šteta, pojednici pokreću postupak radi zaštite svojih prava ili naknade materijalne štete koja je nastala propuštanjem djelovanja ili nezakonitim djelovanjem institucija ili djelatnika Europske unije.

Za tumačenja međunarodnih ugovora koji vezuju Europsku uniju nadležan je Sud. Odluka Suda o međunarodnom ugovoru je obvezatna, ali države članice mogu izmijeniti odluku Suda na način da izmijene osnivački ugovor. U radu će se usporediti i navesti razlike između Europskog revizorskog suda, Europskog suda za ljudska prava naspram Suda pravde Europske unije.

2. Sud pravde Europske unije

Sud pravde Europske unije ili Sud Europske unije osnovan je 1952. godine sa sjedištem u Luxembourg. Kao središnjoj pravosudnoj instituciji Unije glavna zadaća Suda je osigurati ujednačenu primjenu prava Unije u svim državama članicama, ukupno njih 28 (Francuska, Njemačka, Nizozemska, Španjolska, Švedska, Grčka, Hrvatska, Italija, Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Latvija, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Poljska, Portugal, UK). Nadalje u okviru svoje nadležnosti rješava pravne sporove između nacionalnih vlada i institucija EU. Uz to, ukoliko neka od institucija EU povrijedi pravo fizičkih i pravnih osoba iste se mogu obratiti Sudu kako bi se pokrenuli postupci protiv te institucije.¹

Slika br. 1. Amblem Suda pravde Europske unije

2.1. Sud pravde Europske unije u pravnom poretku Unije

Sudovi zemalja članica i nacionalna tijela imaju obvezu u cjelovitosti primjenjivati pravo Unije i zaštititi prava građana koja iz tog prava proizlaze, štoviše, one odredbe nacionalnog prava koje su u suprotnosti s pravom Unije ne mogu i neće se primjenjivati. Sud je dosadašnjom praksom imao veliki utjecaj u stvaranju nadnacionalnog prava. Ukoliko postoje nejasnoće u odredbama prava Europske unije svaki nacionalni sud ima pravo postaviti prethodna pitanja. Države članice imaju i veliku odgovornost za povredu prava Unije. Time se omogućuje veća zaštita prava svakom pojedincu prema odredbama prava Unije. Stoga, ta je odgovornost bitan čimbenik svake države članice kako bi se savjesnije primjenjivale te odredbe. Svaka povreda prava Unije koju počini članica može biti predmet postupka pred

¹ <https://europa.eu> (10.05.2018. god.)

Sudom. Države članice također mogu imati teške financijske posljedice zbog neprovođenja sudske presude ako Sud odredi plaćanje određene novčane kazne.²

2.2. Organizacija Suda pravde Europske unije

Nastanak i organizacija Suda pravde Europske Unije može se pratiti od nastanka Europskog suda koji je osnovan Rimskim ugovorom (1957.) te nastankom Europske ekonomske zajednice i Euratom zajednice. Sud pravde bio je jedini organ sa sudskom vlašću sve do 1989. godine. Te godine Sud pravde rasterećen je novim sudom, Sudom prvog stupnja koji je Lisabonskim ugovorom (2007.) preimenovan u Opći sud. Ovim postupkom Europski sud prelazi iz prvostupanjskog u drugostupanjski, ali nije proširena njegova nadležnost. Nadalje, Ugovorom iz Nice (2003.) predviđa se osnivanje specijaliziranih sudova na razini Europske Unije, stoga je Vijeće EU 2004. godine osnovalo Službenički sud sa zadaćom rješavanja sporova EU i njezinih službenika. Tu zadaću do tada obavljao je Opći sud Europske Unije. Iznimno veliki broj predmeta i dugotrajni postupci rješavanja sporova i zadaća pred Općim sudom Europske Unije doveli su do potrebe za povećanjem broja sudaca. Zato je 2015. godine zakonodavstvo EU povećalo broj sudaca tog suda te prenijelo nadležnosti Službeničkog suda Općem sudu. Spomenuti Službenički sud ukinut je 2016. godine. Organizacija Suda pravde Europske Unije predviđena je Ugovorom o EU, Ugovorom o funkcioniranju EU, Statutom Suda kao i pravilima poslovnika, a formalno se sastoji od dva suda:³

- Sud
- Opći sud

² <https://curia.europa.eu> (16.05.2018. god.)

³ Tamara Čapeta, Siniša Rodin: Osnove prava Europske unije, Zagreb, Narodne novine, 2011.

3. Sastav i nadležnost pojedinog suda

3.1. Sud

Sud ima ukupno 28 sudaca, po jedan iz svake članice Europske unije koji se biraju na mandat od šest godina s mogućnošću reizbora⁴. Suci se biraju iz redova pravnika čija je neovisnost neupitna i koji ispunjavaju uvjete za obavljanje najviših sudačkih dužnosti u svojoj državi. U procesu imenovanja države članice se savjetuju s odborom koji je zadužen za davanje mišljenja o prikladnosti kandidata. Odbor se sastoji od sedam osoba izabраниh od bivših članova Suda, članova najviših nacionalnih sudova i pravnika, a jednog od njih imenuje Europski parlament. Nakon danog mišljenja odbora, vlade država članica sporazumno imenuju nove sudce.

Slika br. 2. Siniša Rodin, hrvatski sudac Suda od 4. srpnja 2013. god.

Kabinet sudaca čine tri pravna savjetnika koji im pomažu u pripremi sudskih odluka. Svaki sudac ima svoj kabinet te nije nužno da pravni savjetnici budu iz iste država odnosno da imaju isto državljanstvo kao i sudac čijem kabinetu pripadaju. Radom i službama Suda upravlja predsjednik (Koen Lenaerts, predsjednik od 2015. godine). Predsjednik predsjedava raspravama i vijećanjima najvećih sudskih vijeća, a u obavljanju njegovih dužnosti i u slučaju njegove spriječenosti zamjenjuje ga potpredsjednik (Antonio Tizzano). Predsjednika i potpredsjednika biraju suci između sebe na mandat od tri godine.⁵

⁴ M. Kesner-Škreb: Institucije Europske unije (Financijska teorija i praksa (31 (1) str. 73-75) 2007.)

⁵ Statut Suda Europske unije, Pročišćena inačica ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU), <https://curia.europa.eu> (16.05.2018. god.)

Sud većinom odlučuje u sudskim vijećima od tri do pet sudaca, ali isto u određenim slučajevima predviđenim Statutom Suda može zasjedati i u punom sastavu – plenumu kada to od njega zatraži država članica ili neka od institucija Unije. Tada će Sud zasjedati i u velikom vijeću od petnaest sudaca. Osnivačkim ugovorom precizno su definirane nadležnosti Suda. Zato, Sud nije ovlašten odlučivati u svim sporovima koji se rješavaju na temelju europskog prava, štoviše, on svoju nadležnost izvršava kroz prethodno pitanje i različite vrste žalbi. Između ostalog i kroz žalbe protiv presuda i rješenja Općeg suda koje se isključivo odnose na pravna pitanja.⁶

⁶ Tamara Čapeta, Siniša Rodin: Osnove prava Europske unije, Zagreb, Narodne novine, 2011.

3.1.1. Nezavisni odvjetnici

Na razdoblje od šest godina i po istim uvjetima kao i za suce, u Sud se biraju nezavisni odvjetnici, točnije njih jedanaest. U Općem sudu ne postoje nezavisni odvjetnici, ali je predviđeno da u određenim predmetima jedan od sudaca može preuzeti ulogu nezavisnog odvjetnika. Glavna je funkcija nezavisnih odvjetnika da nepristrano i nezavisno podnose Sudu mišljenja o predmetima o kojima odlučuje. Za Sud ne postoji obveza da slijedi mišljenja nezavisnog odvjetnika, ali nekad se u svojim presudama poziva na njih, odnosno, u situacijama u kojima Sud slijedi zaključke odvjetnika, njegovo mišljenje može pridonijeti boljem razumijevanju odluke. Kada se Sud poziva na mišljenja očekuje se da predloženo rješenje mora imati ponuđen pravni temelj, da se kritički ocijeni postojeća sudska praksa ili predloži razlog za promjenu dosadašnje prakse. Nadalje, svrha mišljenja nezavisnih odvjetnika je da se pomogne Sudu u njegovu radu, ali imaju i važnu ulogu u razumijevanju i razvoju europskog prava.⁷

3.1.2. Tajništvo suda

Tajništvo zaprima, čuva i prosljeđuje podneske, tužbe i druge postupovne akte koje prema Sudu upućuju odvjetnici ili agenti stranaka. Osobljem i administracijom upravlja tajnik kojega imenuje Sud na šest godina. Kao čelna figura tajništva tajnik je pod nadzorom predsjednika Suda zadužen za zaprimanje, upućivanje i čuvanje svih dokumenata te za dostavu. Također, pomaže članovima Suda u izvršenju njihovih zadaća, čuva žigove i odgovoran je za arhivu i zbornik sudske prakse. Tajništvo vodi upisnik u koji se prema redu zaprimanja upisuju svi postupovni akti te ostali prilozi i dokumenti. Tajnik na izvornike stavlja zabilješku o upisu u upisnik, a na zahtjev stranaka i na ostale primjerke podnesene u tu svrhu. Prema tarifi tajništva svatko može dobiti ovjerene primjerke presuda i rješenja i izvršiti uvid u upisnik, te svaka stranka u postupku može dobiti ovjerene primjerke postupovnih akata.⁸

⁷ Tamara Čapeta, Siniša Rodin: Osnove prava Europske unije, Zagreb, Narodne novine, 2011.

⁸ Statut Suda Europske unije

3.2. Opći sud

Proces imenovanja sudaca Općeg suda je isti kao i kod imenovanja sudaca Suda. Razlika je u uvjetima gdje kandidati za sudce Općeg suda ne moraju imati kvalifikacije za izbor na „najviše sudačke funkcije“ već samo za izbor na sudačke funkcije u svojoj zemlji. Broj sudaca ovog suda se određuje Statutom Suda. Tako je otvorena mogućnost povećanja broja sudaca kako bi se ubrzao rad suda. Opći sud trenutno ima 46 sudaca, a taj će broj 2019. godine narasti na 56 (po dva sudca iz svake članice).

Slika br. 3. Vesna Tomljenović, hrvatska sutkinja Općeg suda od 4. srpnja 2013.god.⁹

Svaki sudac ima svoj kabinet kojeg čine dva pravna savjetnika koja im pomažu u radu. Suci biraju predsjednika i potpredsjednika između sebe, tajnim glasovanjem, na mandat od tri godine s mogućnošću reizbora. Predsjednik od 2007. god. je Marc Jaeger, a potpredsjednik Marc van der Woude od 2016. god.

⁹ <https://curia.europa.eu> (16.05.2018. god.)

Opći sud nadležan je za vođenje prvostupanjskih postupaka u sljedećim slučajevima:

- u postupcima koje pojedinci ili pravne osobe pokreću protiv institucija poradi propuštanja djelovanja ili u kojima se traži poništenje akata Europske unije;
- u postupcima u kojima pojedinci traže naknadu štete koja je nastala djelovanjem ili nedjelovanjem tijela Unije;
- u postupcima koje pokreću države članice protiv Komisije, te postupcima koje pokreću službenici svih institucija, ureda i agencija Unije protiv tih istih tijela (poslodavca);
- u postupcima koje se odnose na intelektualno vlasništvo i postupcima protiv odluka Europske agencije za kemikalije.

Nadležnost Općeg suda se može proširiti statutom i na druga područja, štoviše, on ima nadležnost za odlučivanje o prethodnim pitanjima (čl. 256. stv.3 UFEU-e), kao i na području utvrđenim statutom. Kako statut suda nema utvrđene odredbe u tom smislu, za odlučivanje u prethodnim pitanjima nadležan je Sud. Na prvostupanjske presude Općeg suda moguće je u roku od dva mjeseca podnijeti žalbu Sudu, ali samo u odnosu na pravna pitanja.¹⁰

¹⁰ Pročišćena inačica ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)

4. Postupak pred Općim sudom

Postupak se pokreće s tužbom koja se upućuje tajništvu od strane odvjetnika ili agenta koji zastupaju svoje stranke. S dostavom tužbe započinje pisana faza postupka, u kojoj se ključni dijelovi tužbe objavljuju u Službenom listu Europske unije, na svim službenim jezicima. Nadalje Tajnik tužbu dostavlja tuženiku koji u roku od dva mjeseca može podnijeti odgovor na istu. Države članice i institucije Unije te sve osobe koje dokažu svoj interes za rješavanje spora o kojem sud odlučuje mogu intervenirati u postupak. Intervenirati će putem podneska kojim se podupire ili traži odbijanje zahtjeva jedne od stranaka, a na taj podnesak stranke mogu odgovoriti. Usmena faza postupka započinje javnom raspravom na kojoj se postavljaju pitanja zastupnicima stranaka. Sudac izvjestitelj u svom izvještaju izlaže činjenice i argumentacije stranaka, a ukoliko je potrebno i argumente onih koji su intervenirali u postupak. Stoga, na temelju nacrt presude Suca izvjestitelja, Suci vijećaju i donose konačnu presudu na javnoj raspravi. Stranke moraju same snositi troškove odvjetnika koji ih zastupa, osim onih fizičkih osoba koje ne mogu snositi troškove postupka, a koje u tom slučaju mogu zatražiti besplatnu pravnu pomoć.

4.1. Postupak privremene pravne zaštite i Ubrzani postupak

Opći sud može suspendirati primjenu akta ili odrediti druge privremene mjere. Odluku o takvoj mjeri može donijeti samo predsjednik ili kada je primjenjivo potpredsjednik. Odluka se donosi u obliku rješenja koje se mora obrazložiti. Protiv rješenja postoji mogućnost žalbe predsjedniku suda. Da bi se privremene mjere odobrile moraju se ispuniti slijedeći uvjeti:

- tužba se ne smije činiti neosnovana;
- podnositelj zahtjeva za privremenu zaštitu mora dokazati hitnost mjera, bez kojih bi pretrpio ozbiljnu štetu;
- privremene mjere koje se zahtijevaju moraju poštovati ravnotežu između interesa stranaka i općeg interesa.

Rješenje o privremenoj zaštiti na nikakav način ne utječe na odluku suda u glavnom postupku. Tužitelj i tuženik mogu zahtijevati ubrzani postupak, a i sam sud ga može odrediti po službenoj dužnosti. Ubrzani postupak omogućuje Općem sudu žurno odlučivanje o meritumu spora u predmetima koji se smatraju posebno hitnima.¹¹

¹¹ <https://curia.europa.eu> (16.05.2018. god.)

5. Postupak pred Sudom

Kao i postupak pred Općim sudom i postupak pred Sudom se sastoji od pisanog i usmenog dijela. Pisana faza postupka započinje dostavom tužbe tajništvu, te daljnom dostavom podnesaka, odgovora na tužbu, očitovanja, replika, kao i svih isprava i dokumenata koji ih potkrepljuju, ili njihovih ovjerenih preslika. Ovi dokumenti dostavljaju se strankama i tijelima Europske unije koji su sudionici postupka. Usmena faza se sastoji od saslušanja zastupnika, savjetnika i pravnika te mišljenja nezavisnog odvjetnika.

Tablica br. 1. Faze postupka pred Sudom¹²

Postupak pred sudom		
Izravne tužbe i žalbe		Prethodna pitanja
Pisani dio postupka		
Tužba Dostava tužbe tuženiku od strane tajništva Obavijest o tužbi u Službenom listu Europske unije (serija C) (Privremene mjere) (Intervencija) Odgovor na tužbu/odgovor na žalbu (Prigovor nedopuštenosti) (Replika i odgovor na repliku)	(Zahtjev za besplatnu pravnu pomoć) Određivanje suca izvjestitelja i nezavisnog odvjetnika	Odluka nacionalnog suda o postavljanju prethodnog pitanja Prijevod na ostale službene jezike Europske unije Obavijest o prethodnim pitanjima u Službenom listu Europske unije (serija C) Obavještanje stranaka u postupku, država članica, institucija Unije, država EGP-a i nadzornog tijela EFTA-e Pisana očitovanja stranaka, država i institucija
Sudac izvjestitelj priprema prethodni izvještaj Opća sjednica sudaca i nezavisnih odvjetnika Dodjela predmeta sudskom vijeću (Mjere izvođenja dokaza)		
Usmeni dio postupka		
saslušanja zastupnika, savjetnika i pravnika, (Mišljenje nezavisnog odvjetnika) Vijećanje sudaca PRESUDA		

Neobavezne faze postupka navedene su u zagradama. Podebljanim slovima označeni su dokumenti dostupni javnosti.

¹² <https://curia.europa.eu> (16.05.2018. god.)

5.1. Sadržaj tužbe

Postupak pred Sudom se pokreće pisanom tužbom koja se upućuje tajniku, a takva tužba mora sadržavati slijedeće podatke:

- ime i adresu tužitelja
- ime ili imena tuženika
- predmet spora i zahtjeve
- opis razloga na kojem se temelji tužba.

Ako se radi o tužbi za poništenje akta Europske unije, uz tužbu mora biti priložen taj akt, ili ako je u pitanju tužba zbog propusta uz nju mora biti priložena isprava koja dokazuje datum poziva nekoj od institucija da djeluje. Nadalje, ako navedeni dokumenti nisu priloženi uz tužbu, tajnik će pozvati stranku da ih dostavi u što kraćem roku. Čak i ako se navedeni dokumenti dostave nakon isteka roka određenog za pokretanje postupka, prava stranke ne prestaju.¹³

¹³ Statut Suda Europske unije

5.2. Pravila o jeziku postupka i troškovi postupka

Za svaki postupak koji se pokreće pred Sudom određuje se jedan od 24 službena jezika Unije. U postupcima po izravnim tužbama, tužitelj je taj koji određuje jezik postupka bez obzira na svoje državljanstvo. Ali, ako je tuženik jedna od članica jezik postupka će biti službeni jezik ili jezici te članice. Zatim, u prethodnim postupcima jezik postupka je onaj kojim se koristi nacionalni sud koji se obraća Sudu. Nakon što se utvrdi jezik postupka on se upotrebljava u svim fazama postupka.

Sud tradicionalno vijeća na francuskom jeziku. Stoga se svi podnesci s jezika postupka prevode na francuski radi sastavljanja internog radnog spisa, ali se razmjenjivanje svih dokumenata između tajništva i stranaka vrši na jeziku postupka. Nezavisni odvjetnici se najčešće izražavaju na svojem jeziku. Prevođenje podneska, presuda Suda i Općeg suda i mišljenja nezavisnih odvjetnika u nadležnosti je Uprave za pravno prevođenje, štoviše, tijekom usmene faze postupka odgovorna je za komunikaciju između stranaka i sudaca. Presude se objavljuju u Zborniku sudske prakse na svim službenim jezicima.¹⁴

Stranke pred Sudom mora zastupati odvjetnik, ali troškove zastupanja ne pokriva Sud već stranka. Međutim, ako stranka ne može platiti sve troškove postupka ili dio njih, ona može sama, bez angažiranja odvjetnika, zatražiti besplatnu pravnu pomoć. Taj zahtjev mora biti popraćen svim podacima potrebnima za utvrđivanje potrebe za besplatnom pravnom pomoći.¹⁵

¹⁴ Konsolidirana verzija Poslovnika Suda od 25. rujna 2012.

¹⁵ <https://curia.europa.eu> (16.05.2018. god.)

6. Posebni postupci

Posebni postupci omogućuju Sudu da u nekim specifičnim situacijama postupak maksimalno skrate zbog osjetljivosti pitanja koja su predmet postupka ili ako se iz sudske prakse može izvesti odgovor na ta pitanja.

Pojednostavljeni postupak

Pojednostavljeni postupak se primjenjuje kad je Sudu upućeno prethodno pitanje koje je istovjetno pitanju o kojem se Sud već izjasnio ili kada se odgovor na pitanje može izvesti iz sudske prakse. Nakon što sasluša nezavisnog odvjetnika Sud može odlučiti o tom pitanju obrazloženim rješenjem, pozivajući se na već donesenu odluku ili relevantnu sudsku praksu.

Ubrzani postupak

U iznimno hitnim predmetima rokovi se maksimalno skraćuju pa se tim predmetima dodjeli apsolutni prioritet u postupanju. Predsjednik Suda odlučuje o tome opravdava li posebna hitnost provođenje ubrzanog postupka. Zahtjev za provođenje podnosi jedna od stranaka. Ako je podnositelj zahtjeva nacionalni sud koji se obraća Sudu ubrzani postupak se može primjenjivati i kod prethodnog pitanja.

Hitni prethodni postupak

Prilikom obrade najosjetljivijih pitanje koja se odnose na područje slobode, sigurnosti i pravde, Sudu je omogućeno da u znatno skraćenom roku odluči o tim pitanjima. Za hitne prethodne postupke određuju se sudska vijeća od pet sudaca. U pisanoj fazi postupak se uglavnom odvija elektroničkim putem i bitno je ograničena u trajanju i broju sudionika kojima je dopušteno podnositi očitovanja. Bez obzira na ograničenja u pisanoj fazi postupka većina sudionika sudjeluje u usmenoj fazi koja je obavezna.¹⁶

¹⁶ Statut Suda Europske unije

7. Prethodni postupak

Nacionalni sudovi država članica zaduženi su za primjenu prava Europske unije. Glavni mehanizam kojim se osigurava ujednačena primjena europskog prava u svim državama članicama je prethodni postupak. Zahtjev za prethodnu odluku mogu uputiti samo nacionalni sudovi, a pojašnjenje odredbi europskog prava koji se odnose na njega, može zatražiti i svaki građanin Unije. Nacionalni sudovi se obraćaju Sudu radi provjere usklađenosti nacionalnog prava s europskim pravom, ali isto tako mogu zahtijevati provjeru valjanosti akta kojeg su donijele institucije EU. Prva faza prethodnog postupka odvija se pred nacionalnim sudom prilikom odluke o upućivanju prethodnog pitanja, a druga pred Sudom pravde Europske unije.

Pravila postupka u prvoj fazi se razlikuju od članice do članice, jer nema definiranog pravila o detaljima postupka pred nacionalnim sudovima. Nadalje, pravila postupka pred Sudom su definirana Statutom suda i Ugovorom o funkcioniranju Europske unije. Ako se radi o složenijem predmetu preuzima ga nezavisni odvjetnik koji priprema izvješće za sudsko vijeće. U izvješću odvjetnik daje svoje mišljenje koje nije obvezujuće. Sud može zasjedati kao veliko, malo vijeće ili u plenumu svih sudaca. Nakon zasjedanja donosi se presuda ili obrazloženo rješenje. Budući da se presude donose glasovanjem na zatvorenoj sjednici, nije moguće znati jesu li se suci u donošenju odluke razilazili u mišljenju te ako jesu, kakvo je to drukčije mišljenje bilo. Važno je da se presude objavljuju kao jedinstvene, s obzirom da je svrha postupka osiguranje ujednačenog tumačenja i primjene europskog prava. Nacionalni sud će slijedeći upute Suda primjeniti pravo i riješiti predmet, a svi ostali sudovi koji razmatraju jednak problem obvezni su slijediti iste upute Suda.¹⁷

¹⁷ Čapeta, T., Sudovi Europske unije – Nacionalni sudovi kao europski sudovi, IMO, Zagreb, 2002., Statut Suda Europske unije

8. Postupak protiv države članice zbog povrede prava Europske unije

Optuženik za povredu europskog prava uvijek je država članica, a tužitelj Komisija ili druga članica. Ovim postupkom omogućuje se sudski nadzor zakonodavstva država članica i postupanje sukladno europskom pravu. Postupak se može pokrenuti zbog povrede:

- osnivačkih ugovora
- sekundarnog prava Europske unije
- međunarodnog ugovora
- odluka Suda pravde Europske unije

Država može povrijediti europsko pravo aktivnom radnjom ili nedjelovanjem. Tužba se može podići samo pred Sudom, a postupak se sastoji od pred-sudske i sudske faze.

Pred-sudska faza

Prvi korak u rješavanju problema je da Komisija pokuša riješiti spor diplomatskim putem, dijalogom s Vladom države članice, s ciljem izbjegavanja sudskog postupka. Komisija iznosi svoje mišljenje o mogućoj povredi, a država članica može to mišljenje prihvatiti ili tvrditi da povreda prava nema. Ako dijalog ne uspije Komisija će izdati „pismo opomene“ u kojem se konstatira povreda, a državi članici se daje rok od dva mjeseca da odgovori. Ako članice ne odgovori u roku, Komisija izdaje obrazloženo mišljenje u kojem se opisuje povreda i državi ostavlja krajnji rok da ukloni povredu. Istekom toga roka Komisija može i ne mora pokrenuti spor pred Sudom, te može u svakoj fazi postupka odlučiti prekinuti isti.

Sudska faza

Ukoliko se Komisija odluči za pokretanje postupka, izdavanje obrazloženog mišljenja je procesni preduvjet za podnošenje tužbe. Ono određuje opseg ispitivanja povrede i Sud neće ići preko zahtjeva Komisije. Naime, Komisija ne može proširiti zahtjeve u sudskoj fazi odnosno navoditi nove povrede. Država članica je dužna surađivati i Sudu učiniti dostupnim sve informacije i dokumente potrebne za utvrđivanje povrede. U svojoj obrani članica se ne može pozvati na unutarnje probleme, na specifičan ustavni ustroj, čak ni na činjenicu da je parlament bio raspušten i sl. Kroz dosadašnju praksu članici je najbolje tvrditi da ono što je učinila nije protivno europskom pravu, odnosno da Komisija ima različito tumačenje europskog prava. Nakon razmatranja argumenata jedne i druge strane Sud donosi presudu.

Sud ne može odrediti državi krajnji rok za poduzimanje mjera da se uskladi s odlukom

istog, već određuje „što je prije moguće“(*as soon as possible*). Komisija ima mogućnost pokretanja „ponovljenog postupka“ ukoliko se država članica ne uskladi s odlukom Suda, prilikom čega država članica može biti i novčano kažnjena.¹⁸

¹⁸ B. Ljubanović, T. Petrašević, P. Poretti, I. Vuletić, M. Župan, Procesno-pravni aspekti prava Eu, Osijek : Pravni fakultet, 2016.

9. Tužba za poništenje akta Europske unije

Ovaj postupak omogućuje Sudu pravde Europske unije da izravno nadzire zakonodavstvo Unije. Postupak mogu pokrenuti države članice, same institucije Unije ili bilo koja fizička ili pravna osoba radi zaštite svojih prava. Ugovorom iz Nice (2001.) pravo podnošenja tužbe dodijeljeno je Odboru revizora i Europskoj središnjoj banci, a Lisabonskim ugovorom (2007.) to pravo je prošireno i na Odbor regija. Tužba se podnosi protiv akata koje su donijele institucije Unije, a to su:

- zakonodavni akti
- akti Vijeća EU, Komisije i Europske središnje banke (osim preporuka i mišljenja)
- akti Europskog parlamenta i Europskog vijeća koji su usvojeni da proizvode pravne učinke prema trećima.¹⁹

Pri podnošenju tužbe fizičke ili pravne osobe moraju dokazivati svoj pravni interes dok institucije EU te države članice mogu podnijeti tužbu bez dokazivanja pravnog interesa.²⁰ Postupak se mora pokrenuti u roku od dva mjeseca, ovisno o slučaju, od objavljivanja akta ili obavješćivanja tužitelja ili, ako takva objava izostane, od dana kada je tužitelj saznao za akt. U postupcima koje pokreću države članice i institucije Unije zbog nenadležnosti, bitne povrede postupka donošenja akta ili bilo kojeg pravnog pravila vezanog uz primjenu ugovora ili zloupotrebe ovlasti, nadležnost ima Sud. Opći sud je u prvom stupnju nadležan za odlučivanje o tužbama pojedinaca.

Sud će najprije ustanoviti da li je tužbeni zahtjev osnovan. Ako je osnovan, nakon saslušanja svih stranaka Sud donosi presudu. Ukoliko je Sud poništi predmetni akt od institucije od koje je potekao poništeni akt, zahtjeva da se takav akt ukine ili zamjeni novim koji će biti zakonit. Sukladno čl. 264. stv.2. UFEU-a, Sud može donijeti odluku da treba održati na snazi učinke pobijene odluke dok se ona ne zamijeni novim. Kao primjer se izdvaja predmet Europski parlament / Vijeće Europske unije gdje svojom tužbom Europski parlament zahtjeva poništenje Provedbene odluke Vijeća 2014/688/EU o podvrgavanju psihoaktivnih tvari kontrolnim mjerama zbog bitne povrede postupka. Sud je presudio da je tužbeni razlog koji ističe Europski parlament osnovan i da odluku treba poništiti.

¹⁹ Pročišćena inačica ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)

²⁰ Čapeta, T., Đurđević, Z., Goldner Lang, I., Lapaš, D., Mataija, M., Perišin, T., Podoljak, R., Rodin, S., Selanec, G., Vasiljević, S., Reforma Europske unije - Lisabonski ugovor, NN, Zagreb, 2009.

U zaključku se navodi da Vijeće može donijeti akt u svrhu podvrgavanja nove psihoaktivne tvari kontrolnim mjerama tek nakon savjetovanja s Parlamentom. Sud u presudi još je donio odluku da treba održati na snazi učinke odluke jer bi poništenje odluke bez predviđanja odražavanja njezinih učinaka na snazi moglo ugroziti učinkovitost kontrole psihoaktivnih tvari na koje se odnosi ta odluka i, prema tome, zaštitu javnog zdravlja. Bitna činjenica je da su Parlament i Vijeće od Suda zatražili, ukoliko se poništi pobijana odluka da se neki njezini učinci ostave na snazi do donošenja novog akta.²¹

²¹ Spojeni predmeti C-124/13 i C-125/13 Parlament i Komisija/Vijeće (Opći zbornik sudske prakse Suda)

10. Tužba zbog propusta

Ako bilo koja od institucija Europske unije propusti djelovati i time povrijedi Osnivačke ugovore, države članice i ostale institucije pred Sudom pravde Europske unije mogu pokrenuti postupak radi utvrđivanja povrede. Svaka fizička ili pravna osoba može podnijeti pritužbu zato što joj institucija, tijelo, ured ili agencija Unije propusti uputiti bilo koji akt, osim preporuka ili mišljenja. Prije pokretanja postupak institucija, tijelo ili ured moraju biti pozvane da djeluju. Ako se u roku od dva mjeseca od poziva ne zauzme stajalište, postupak se može pokrenuti u dužem roku od dva mjeseca.

Nadležnost u postupku podijeljena je između Suda i Općeg suda prema istim kriterijima kao i u tužbi za poništenje akta. Sudu se može podnijeti žalba protiv prvostupanjske presude Općeg suda, koja se može odnositi isključivo na pravna pitanja. Ako je žalba dopuštena i osnovana, Sud će ukinuti odluku Općeg suda, a u slučaju ako je predmet nedovoljno raspravljen i sam može riješiti spor ili vratiti spor na odlučivanje Općem sudu. Odlukama Suda pravde Europske unije samo se utvrđuje povreda nekog tijele Unije. Nadalje, nedostatak odluke suda je što ne može narediti donošenje akta već je to na samoj instituciji.²²

²² Pročišćena inačica ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)

11. Tužba protiv Europske unije radi naknade štete

Postoje dvije vrste odgovornosti za štetu, ugovornu i izvanugovornu.

11.1. Ugovorna odgovornost EU za štetu

Što se tiče ugovorne odgovornosti Unije, ona se uređuje pravom koje je mjerodavno za predmetni ugovor. Za ugovornu odgovornost Unije za štetu nadležni su nacionalni sudovi, osim ako nije ugovorena nadležnost Suda.

11.2. Izvanugovorna odgovornost EU za štetu

Da bi postojala izvanugovorna odgovornost Unije za štetu zbog nezakonitog postupanja njenih institucija, mora se ispuniti nekoliko uvjeta:

- postupanje institucije mora biti nezakonito
- mora nastati šteta za pojedinca
- mora postojati uzročna veza.

Tužbu mogu podnijeti države članice i fizičke ili pravne osobe u razdoblju do pet godina od nastanka štetnog događaja, a osnovni zahtjev tužbe je naknada štete nastala protupravnim djelovanjem ili propustom institucije Europske unije. Za tužbe fizičkih i pravnih osoba nadležan je Opći sud, a za tužbe država članica Sud.²³ Kao primjer izdvaja se predmet C.Staelen / Europskog obudsmara gdje je povod tužbe bila šteta koju je navodno tužiteljica pretrpjela zbog postupanja Europskog obudsmara. Riječ je o pritužbi tužiteljice, o nepravilnom vođenju popisa kandidata izdanog u svezi otvorenog natječaja EUR/A/151/98, na koji je bila uvrštena. Tužiteljica u tužbi zahtijeva od Općeg suda da naloži Ombudsmanu da plati materijalnu štetu koja joj je nastala zbog gubitka mogućnosti zapošljenja i iznos od 50,000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete. Opći sud je u svojoj presudi zaključio da je Ombudsman u svojim istragama povodom tužiteljčine pritužbe postupao nezakonito. Opći sud navodi da su ta nezakonita postupanja, koja se sastoje od iskrivljavanja činjenica, nedostatka dužne pažnje u određenim istražnim zadaćama i nepoštivanje razumnog roka,

²³ Pročišćena inačica ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)

dovoljno ozbiljna da mogu prouzročiti odgovornost Unije. Ali, nastala je nematerijalna šteta, koja se *ex aequo et bono* može procijeniti na 7000,00 eura. Kako protiv rješenja i presuda Općeg suda postoji mogućnost žalbe Sudu, Ombudsman podnosi žalbu u kojoj traži djelomično ukidanje presude Općeg suda. Potom, nezavisni odvjetnik nakon razmatranja presude Općeg suda u svojem mišljenju predlaže sudu da proglasi nedopuštenim zahtjev za naknadu neimovinske štete C.Staelen. Nakon vijećanja i saslušanja svih strana Sud u presudi zaključuje da je Opći sud pogrešno utvrdio da su nezakonita postupanja koja je propisao Ombudsmanu dovoljno ozbiljne povrede europskog prava. Ipak, Opći sud je počinio pogrešku koja se tiče prava time što je ocijenio da mogućnost gubitka povjerenja C.Staelen u službu Ombudsmana, do kojeg je došlo zbog načina na koji je on konkretno izvršavao svoje istražne ovlasti, čini popravljivu štetu. Navodi se kako je zahtjev kojim C.Staelen traži da se Europskom ombudsmanu naloži da joj plati naknadu štete u iznosu od 50,000,00 eura nedopušten, te nalaže Ombudsmanu da C.Staelen isplati naknadu nematerijalne štete od 7000,00 eura.²⁴

U okviru ove tužbe važno je naglasiti da postoji institut podijeljene odgovornosti Unije i država članica. Do takvih situacija dolazi kada Europska unija ne poduzima adekvatne mjere da spriječi povredu europskog prava od strane nacionalnih tijela država članica. Kako bi se izbjegla situacija da oštećenik bude nedovoljno ili prekomjerno (dvostruko) oštećen od strane nacionalnih sudova i Suda pravde Europske unije, Sud povodom takvih tužbi neće odlučivati dok ne bude dostavljena konačna odluka nacionalnog suda. Stav Suda pravde Europske unije je da Europska unija može biti odgovorna za štetu (skupa uz državu članicu) ako je autorizirala mjeru nacionalnih vlasti protivnu europskom pravu.²⁵

²⁴ Predmet C-338/15 P- Staelen protiv Ombudsmana (Opći zbornik sudske prakse Suda)
Predmet T-217/11 - Staelen/Ombudsman (Opći zbornik sudske prakse Općeg suda)

²⁵ B. Ljubanović, T. Petrašević, P. Poretti, I. Vuletić, M. Župan, Procesno-pravni aspekti prava Eu, Osijek : Pravni fakultet, 2016.

12. Postupak za davanje mišljenja

Međunarodni sporazumi koji vezuju Europsku uniju tumače se i provode u skladu s načelima pravnog poretka Unije, a za njihovo je tumačenje ovlašten Sud pravde Europske unije, konkretno Sud. Svaka država članica, Europski parlament, Vijeće EU ili Komisija mogu pribaviti mišljenje Suda o tome je li predviđeni sporazum u skladu s Ugovorima.²⁶ Kao primjer izdvaja se mišljenje suda o sporazumu između Kanade i Europske unije o prijenosu i obradi podataka iz popisa imena putnika. Postupak je pokrenut zahtjevom za mišljenje koji je Sudu podnio Europski parlament 30. siječnja 2015. god., a bio je formuliran ovako:

- Je li predviđeni sporazum (između Kanade i Europske unije o prijenosu i obradi podataka iz popisa imena putnika) u skladu s odredbama Ugovora (članak 16. UFEU-a i Poveljom Europske Unije o temeljnim pravima (članci 7. i 8. i članak 52. stavak 1.) u pogledu prava fizičkih osoba na zaštitu osobnih podataka?
- Čine li članak 82. stavak 1. drugi podstavak točka (d) i članak 87. stavak 2. točka (a) UFEU-a odgovarajuću pravnu osnovu akta Vijeća (Europske unije) o sklapanju predviđenog sporazuma ili setaj akt treba temeljiti na članku 16. UFEU-a?

Sud nakon što je utvrdio da je zahtjev dopušten u mišljenju, iznosi da se predviđeni sporazum između Europske unije i Kanade o prijenosu podataka iz popisa imena putnika ne može sklopiti u obliku koji mu je prezentiran. Sud stoga navodi da prijenos podataka iz PNR-a iz Unije u Kanadu i pravila iz predviđenog sporazuma o čuvanju podataka, njihovu korištenju i eventualnom daljnjem prenošenju kanadskim, europskim ili stranim javnim tijelima, predstavljaju zadiranje u temeljno pravo na poštovanje privatnog života i temeljno pravo na zaštitu osobnih podataka. Također se ističe da su predmetna zadiranja opravdana postizanjem cilja od općeg interesa (jamčenje javne sigurnosti u okviru borbe protiv kaznenih djela terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta), pa su prijenos podataka iz PNR-a u Kanadu i njihova naknadna obrada prikladni da bi se osiguralo postizanje tog cilja. Sud smatra da nekoliko odredbi Sporazuma ne ograničava ono što je krajnje nužno te da ne predviđa jasna i precizna pravila, štoviše smatra da bi Sporazum trebao:

²⁶ Pročišćena inačica ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)

- jasnije i preciznije odrediti pojedine podatke koji se prenose,
- predvidjeti da će modeli i kriteriji korišteni u okviru automatske obrade podataka iz PNR-a biti specifični i pouzdani te nediskriminirajući,
- predvidjeti da će korištene baze podataka biti ograničene samo na one kojima se Kanada koristi vezano uz borbu protiv terorizma i teških oblika prekograničnog kriminaliteta,
- predvidjeti da kanadska tijela podatke iz PNR-a mogu dostavljati javnim tijelima zemlje koja nije članica EU-a, samo ako postoji sporazum između Unije i te zemlje koji je istovjetan predviđenom sporazumu, ili ako postoji odluka Europske komisije o tom pitanju,
- predvidjeti pravo na pojedinačno obavještavanje zrakoplovnih putnika u slučaju korištenja podataka iz PNR-a koji se na njih odnose, tijekom njihova boravka u Kanadi ili nakon njihova odlaska iz te zemlje, kao i u slučaju otkrivanja tih podataka drugim tijelima ili privatnim subjektima.

Odluka Suda je obvezatna, ali države članice mogu izmijeniti odluku Suda na način da izmijene osnivački ugovor.²⁷

²⁷ Mišljenje 1/15: Mišljenje Suda (veliko vijeće) od 26. srpnja 2017. – Europski parlamenta — Prijedlog sporazuma između Kanade i Europske unije — Prijenos podataka iz popisa imena zrakoplovnih putnika iz Unije u Kanadu (Opći zbornik sudske prakse Suda)

13. Razlika između Suda pravde Europske unije, Europskog revizorskog suda i Suda za ljudska prava

Sud za ljudska prava u Strasbourgu nije institucija Europske unije, nego međunarodne organizacije koja se zove Vijeće Europe. On je nadležan za odlučivanje o povredama ljudskih prava i temeljnih sloboda koje prema pojedincima počine države članice Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Vijeće Europe međunarodna je organizacije koja ima gotovo dvostruko više država članica od Europske unije, što znači da su u njenom članstvu i države izvan Europske unije, primjerice, Rusija, Armenija, Gruzija. Nasuprot tome, Europski revizorski sud je institucija Europske unije koja kao neovisni vanjski revizor štiti interese poreznih obveznika Europske unije. Europski revizorski sud nema zakonske ovlasti, ali pridonosi unaprijeđivanju načina na koji Europska komisija kao glavno tijelo za proračun upravlja s proračunom Europske unije.

Sud pravde Europske unije u Luxembourg kao institucija Europske unije nadležan je za ujednačeno tumačenje i primjenu europskog prava u svim državama članicama. Njegova nadležnost uključuje i zaštitu tržišnih sloboda poput slobode kretanja robe, slobode pružanja usluga, slobode kretanja ljudi ili kapitala, zaštitu tržišne utakmice, ali i sporove između Komisije i država članica o tome je li država počinila povredu europskog prava ili ne. Drugim riječima, nadležnost Suda pravde višestruko je šira od nadležnosti Suda za ljudska prava i Europskog revizorskog suda.²⁸

²⁸ <https://europa.eu> (10.05.2018. god.)

<https://uredzastupnika.gov.hr> (19.05.2018. god.)

14. Zaključak

Od samog osnivanja današnje Europske unije, a tada Europske zajednice za ugljen i čelik, pokazala se potreba za institucijom koja će osigurati jednako tumačenje, primjenu i poštivanje prava Europske unije. Sud pravde Europske unije je ta središnja pravosudna institucija kojoj su sve države članice dale nadležnost da odlučuje u postupcima koje one pokreću zbog povrede njihovih prava, ali i onih koji se pokreću radi moguće njihove povrede europskog prava i obveza koje proizlaze iz tog istog prava. Povoljne ili nepovoljne za njih, odluke suda moraju se poštovati jer je to jamstvo za ujednačenu primjenu europskog prava. Kao jedna od sedam glavnih institucija Europske Unije, teži ka tome da sve članice budu jednake po broju sudaca u istom.

Mogućnost da se nacionalni sudovi obrate Sudu poradi pojašnjenja određenih normi europskog prava koje se pojave kao značajne za odlučivanje u predmetima, iznimno je važno jer odluke Suda u prethodnim postupcima obvezuje sve nacionalne sudove koji će odlučivati o istim pitanjima. Kroz prethodni postupak Sud pravde Europske unije je razvio neka od temeljnih načela europskog prava kao što su načelo nadređenosti europskog prava naspram nacionalnog i načela izravnog učinka. Nacionalni sudovi zajedno sa Sudom pravde Europske unije čine sudsku vlast iste, i osiguravaju ujednačenu primjenu europskog prava.

Važni ciljevi ove institucije, ali i svih drugih u Europskoj uniji, su jačanje prava i interesa građana te očuvanje njihove slobode i sigurnosti. Upravo zbog ovih vrijednosti, građani država članica polažu velike nade i vjeruju kako im institucije Europske unije svojim radom mogu poboljšati životni standard. Svojim dosadašnjim radom i praksom Sud je dao veliki doprinos u zaštiti prava građana koja im europsko pravo dodjeljuje u različitim područjima njihova svakodnevnog života. Tužba za naknadu štete je jedan od bitnijih mehanizama koji omogućuje pojedincu da za povredu svojih prava dobije satisfakciju u obliku novca. Kako je obraćanje pojedinca Sudu ograničeno, važno je da se za zaštitu svojih prava koja proizlaze iz europskog prava mogu obratiti i nacionalnim sudovima. Sud štiti prava preko 500 milijuna građana Europske unije.

Svojim radom sud je ima utjecaj u oblikovanju odnosa između zemalja članica i institucija Europske unije, a najviše kroz odluke u postupcima povodom tužbe zbog propusta i tužbe za poništenje akta Europske unije. Iako, Sud može ograničavati prava država članica, u isto vrijeme tim istim članicam osigurava ostvarenje specifičnih prava Europske unije.

Europska unija je od svog nastanka postojala sve složenija i sveobuhvatnija u svojim nadležnostima i važno je da jedinstveno djeluje van svojih granica, Sud pravde Europske unije je dao veliki doprinos da Eurposka unija djeluje jedinstveno.

15. Literatura

1. Tamara Čapeta, Siniša Rodin: Osnove prava Europske unije, Zagreb, Narodne novine, 2011.
2. M. Kesner-Škreb: Institucije Europske unije (Financijska teorija i praksa (31 (1) str. 73-75) 2007.)
3. D. Đerđa, Institucionalni ustroj izvršne i upravne vlasti u Europskoj uniji, Zb. Prav. fak. Sveuč. Rij. (1991) v. 28, br. 2.
4. Čapeta, T., Đurđević, Z., Goldner Lang, I., Lapaš, D., Mataija, M., Perišin, T., Podoljnak, R., Rodin, S., Selanec, G., Vasiljević, S., Reforma Europske unije - Lisabonski ugovor, NN, Zagreb, 2009.
5. Čapeta, T., Sudovi Europske unije – Nacionalni sudovi kao europski sudovi, IMO, Zagreb, 2002.
6. B. Ljubanović, T. Petrašević, P. Poretti, I. Vuletić, M. Župan, Procesno-pravni aspekti prava Eu, Osijek : Pravni fakultet, 2016.

Propisi:

1. Pročišćena inačica ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)
2. Konsolidirana verzija Poslovnika Suda od 25. rujna 2012
3. Statut Suda Europske unije

Izvori:

1. <https://curia.europa.eu> (stranica je posjećena 16.05.2018. god.)
2. <https://europa.eu> (stranica je posjećena 10.05.2018. god.)
3. <https://uredzastupnika.gov.hr> (stranica je posjećena 19.05.2018. god.)